

De Verlister

Sylvia Janssen van Doorn

DE VERLISTER

De oproep
Vogelvrij
Witkreis
Tien regels

2022

Tiel

Copyright © 2016 Sylvia Janssen van Doorn
www.janssensvandoorn.nl

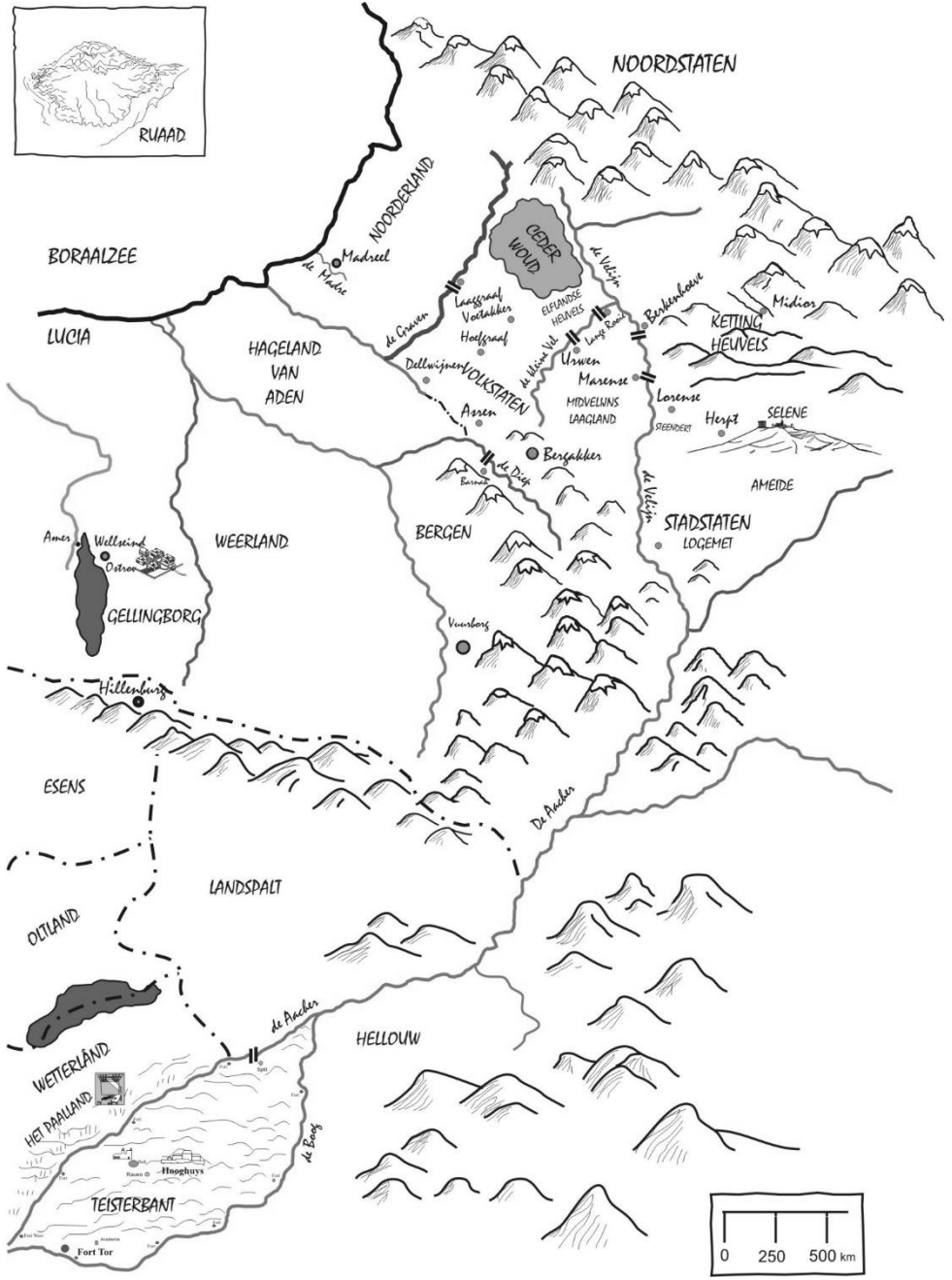
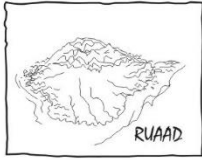
Eerste druk 2022

Omslag, binnenwerk, concept & vormgeving:
Schrijven en overige scheppende kunst. S. Janssen van Doorn

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, kopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

ISBN 978-90-824266-4-9

DEEL 1. DE OPROEP

BORAALZEE

NOORDSTATEN

LUCIA

HAGELAND VAN ADEN

NOORDERLAND

CEDER WOOD

Berklanshoue

ELFANSE HEUVELS

Losense

STADSTATEN

LOGEMET

AMEIDE

SELENE

Hevst

STEENDIET

de Wierde

de Digt

de Aanden

de Boeg

de Aanden

de Aanden

de Aanden

de Aanden

de Aanden

de Aanden

de Aanden

de Aanden

de Aanden

de Aanden

de Aanden

de Aanden

WEERLAND

BERGEN

Vuurberg

Ames

Welleind

Ostoon

GELLINGBERG

Hillenburg

ESENS

OUTLAND

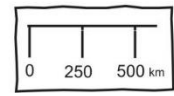
WETERLAND

HET PANLAND

Hoghuys

TEISTERBANT

Fort Tor

In ongenade

Op een zonnige middag in mei draafde Sanderijn van Ravenswaard zevendertig met haar bende het bos uit, op de voet gevolgd door Panras, haar hond. Ze stopten.

De ranke paarden namen alle teugel en begonnen gejaagd te grazen. Vrolijke meisjesstemmen klaterden door het dal. Een rode vlag vloog als een kleurrijke speer van hand tot hand. In het bos droop de troep van Kristel af.

‘Jullie hebben ons misleid en overvallen,’ klonk het verontwaardigd in de verte.

‘Ga maar janken bij de leiding!’ riep een van de Dragonders honend terug.

De bende schaterde. Sanderijn lachte met hen mee, boog zich om de ruige wolfshond te aaien.

Een schrill gefluit doorbrak de joligheid. Drie gelijke tonen, direct gevolgd door één hoge. Panras draaide als gestoken om haar as en sprong verblijd de helling op. Ook Sanderijn wist wie er op het pad stond voor ze hem werkelijk zag. Gert van Ravenswaard. Ze ontweek de afkeurende blik van Ven Kleyn, haar beste vriendin.

‘Je broer, wat moet die hier?’

‘Mij feliciteren!’ Na deze woorden nam ze de teugels in en sloot zich bij de wolfshond aan. Gert stond glimlachend naast zijn paard te wachten. Bij hem aangekomen steeg ze af, en ze begroette hem met een enthousiaste omhelzing. De blondharige jongeman hield haar een armlengte van zich af en bekeek haar geamuseerd.

‘Nog gefeliciteerd met je verjaardag! Veertien. Ongelooflijk, je bent weer langer geworden. Ik mag wel flink gaan schransen, anders moet ik jou straks naar de ogen kijken! Wat krijg je te eten in Fort Tor? Mestkevers?’

‘Haver, geplette haver, net als de paarden,’ antwoordde ze grijnzend.

Een kort moment verscheen er bezorgdheid in haar staalblauwe ogen, daarna schudde ze haar krullende haar naar achteren en lachte breed omdat de hond beide poten op zijn schouders had gelegd en zich kwispelend op zijn linkeror stortte.

Gert maakte zich meteen van beide los. ‘Panras, af! Mijn oor wil blijven leven! Brave hond.’ Hij aaide de hond en drukte haar even tegen zich aan.

Beneden overlegden de meiden, en ze verdwenen onder de bomen. Hij zag het.

‘Kom, de tijd dringt. Laten we naar de rivier gaan.’ Zonder ook maar een moment op instemming te wachten, steeg hij op zijn zwarte ruïnen en draafde langs de helling naar het zuiden. Ze haalde hem in voor hij het achterliggende dal bereikte.

‘De tijd dringt? Wie zit jou na?’

Hij gaf geen antwoord. Ze wist donders goed dat hij zich vaak in moeilijkheden bracht door zonder toestemming de hogeschool voor krijgskunde te verlaten.

Panras kwam langs zij. Haar tong flapperde uit haar mondhoek.

‘Ik heb Elmar gesproken,’ vertelde Gert, terwijl ze de laatste hoogte overstaken.

‘Wanneer?’

‘Zes dagen geleden. Hij heeft de sleutel van de bibliotheek gekaapt en is in het archief van de Dragonders gedoken. Hij heeft ontdekt dat we lang niet zo bijzonder zijn als we dachten. Het komt met regelmaat voor dat er een generatie overgeslagen wordt. Er bestaat zelfs een naam voor. De Ingetogenen! We kunnen nog geen appel kneuzen, ook al turen we er uren naar.’

‘Je bedoelt dat Bern en jij nooit Vernielers zullen worden. Hoe kan het dan dat Elmar in een Heler veranderd is?’

‘Ik bedoel dat jij het net zo min gaat worden. Je zult op alle vlakken een schim van Asega Alisha blijven.’

‘Ik kan een Heler worden, net als onze moeder was.’

‘Vergeet het maar: je bent een veel te grote kattenkop. We passen in een patroon. Vader moet verwacht hebben dat geen van ons een bedreiging voor hem zou vormen. Geen wonder dat hij zich nooit voor ons interesseerde.’

‘Over een maand treffen we hem in het Hooghuys. Ik hoop dat Boiten in Vuurborch blijft. Zonder die rotzak lukt het ons misschien om normaal met hem te praten.’

Hij schudde meewarig zijn hoofd. ‘Open je ogen, dromer!’

De helling eindigde in het stroomgebied van de rivier de Boog, die met een ruime lus van oost naar west liep en de zuidgrens van het riviereiland vormde. Achter de meanderende rivier lag het land Hellouw. Het was laag water. Grindlagen en zandbanken wisselden elkaar af en grote stukken waren inmiddels bedekt met onkruid.

Ze bonden de paarden aan een jonge eik en liepen over de wallen naar het water. Het was rustig op de rivier. Schepen kozen voor het diepere en snelstromende water van de Aacher ten noorden van Teisterbant en betaalden tol bij de havenstad Akron.

Panras struinde de oever af en vond een aangespoelde berkenstam. Met grote sprongen droeg ze de aanwinst naar hen toe.

Sanderijn nam Gert van opzij op. De achttienjarige had het uiterlijk van een denker. Hij pakte een stuk hout van de grond, wierp het met kracht weg. Panras liet de berk onmiddellijk vallen en rende naar de plek waar het stuk hout op de grond gestuiterd was. Gert had er geen oog voor.

‘Binnen een paar maanden ben ik afgestudeerd in krijgskunde. Zal ik vader erop wijzen dat zijn leger onwettig is en dat het versterkingsrecht bij de Dragonders ligt? Ik peins er niet over om bij hem in dienst te treden. Het is vrede, maar hoelang nog? Er worden steeds meer jongeren in Teisterbant, Weerland, Landspalt en Hageland van Aden onder de wapenen geroepen. Over een jaar of vier zijn ze klaar met hun opleiding, net als jij. Ga je net als Bern je handen vuilmaken in een oorlog met de Volksstaten en Stadstaten om de Verlisters voor vader te veroveren? En daarna de Noordstaten? Wat drijft hem? Hij heeft iets tegen de Eerstelingen achter de Noorderbergen, hoewel hij hen nooit ontmoet heeft.’

Ze passeerden een kiezelbank. De kiezels en schelpen rinkelden onder hun voeten. Ineens boog Sanderijn zich voorover. ‘Kijk, ik vind zowaar een middel om de magiërs te weren!’ Triomfantelijk hield ze een gladde, melkwitte kei omhoog. ‘Amethyst! Wie weet ziet de Verlisters er ook zo uit!’

Hij lachte en bekeek de steen. ‘Amethyst? Mooi voor je verzameling.’

‘Nee, grapje. Was het maar waar. Dit is gewoon een kei!’

Ze gooide de steen van zich af. Panras, inmiddels teruggekomen, liet verrast het stuk hout vallen en rende dezelfde richting uit.

‘Mij voor de gek houden, hè.’ Hij gaf haar een duw. Ze duwde meteen terug en probeerde hem te laten struikelen. Panras kwam blaffend tussenbeide. Lachend stelde ze de teef gerust, omhelsde de ruige hondenkop.

‘Niets aan de hand. Gewoon een beetje dollen, net als vroeger.’

‘Vader was vroeger een hartelijke jongeman, vertelde Ernstjan. We weten alles uit zijn jeugd tot het moment dat hij alleen op reis ging. Na zijn terugkeer was hij veranderd. Boiten hielp hem een leger op te bouwen en de macht te grijpen. Rond de tijd dat jij geboren werd, viel hij samen met zijn oom Landspalt binnen. Hij veroverde binnen drie jaar twee landen! Het is dat zijn geld opraaakte door de zesjarige oorlog met het koninkrijk Bergen.’

‘Er wordt verteld dat Boiten verzetslieden uit Bergen martelt om hen ertoe te brengen de prins te verraden.’

‘Als hij verstandig is, verlaat hij zijn vaderland. Ik wil ook weg. Ik wil naar Oltland om Cheronees te studeren.’

‘Dat krijg je nooit voor elkaar.’

‘Vroeger was het verplicht om te vertrekken,’ antwoordde hij fel.

Achter hen klonk het geroffel van paardenhoeven. Ze keken om.

‘Daar zijn de kindermeisjes,’ merkte Gert hatelijk op. ‘Teunie, Henkie en Jankie.

Drie lichtgewapende mannen haalden hen in en keerden.

‘Het is verboden om met Dragonders in opleiding afspraken te maken en dat geldt ook voor u, Gert van Ravenswaard.’ De hoofdman probeerde zijn ergernis te verbergen. ‘Bovendien heeft de Lanter het u strikt verboden de opleiding te verlaten.’

Gert blikte spottend naar hem omhoog.

‘Dienstplicht voor jongens, wachtposten bij Tolbrug en misdadigers die een loopbaan krijgen bij de Geheime Dienst. Dit biedt een fraai toekomstbeeld.’

De man schonk Gert een woedende blik. ‘Loop terug naar de paarden. Mijn manschappen zullen u terug naar school begeleiden. Ik breng uw zuster naar Fort Tor.’

Ze keerden om en werden meteen door twee ruiters ingesloten.

Sanderijn draaide zich opzij. ‘Is het niet beleefder om achter ons aan te rijden?’ vroeg ze scherp. ‘We zullen echt niet vluchten.’

De mannen wisselden een blik en hielden de paarden in om achter hen aan te sluiten.

Even later namen ze afscheid.

‘Tot over een maand,’ zei hij voor hij uit het zicht verdween.

Terwijl ze een andere richting koos, bedacht ze dat haar uitstapje niet zonder gevolgen zou blijven.

Vier weken later rees de heuvel met het Hooghuis uit het land omhoog. De burcht lag aan de voet van een bosrijke heuvelrug die Teisterbant in het noorden tegen overstromingen beschermde.

Sanderijn had Panras twee dagen eerder bij haar vriendin Ven in Fort Tor achtergelaten. Al rijdend door het esdoornbos snoof ze de lucht grondig op. Ze hield van haar geboortegrond. Verschillende keren stopte ze op het erf van oude bekenden om hen uitgebreid te begroeten. De boeren en landlieden van het domein verwelkomden haar met bekers verse melk en handenvol kersen.

‘Een hele goede, goede vriend? Alweer!’ riepen haar begeleidsters wanhopig uit.

Na het bos ging de weg met wat halen omhoog om bij de poort te eindigen.

Het was halverwege de middag en de bakstenen voorgevel met twee torens lichte oranje op in de volle zon. Het Hooghuis had een vierkant grondpatroon met in het hart een langwerpige binnenplaats. Het hoofdbouw telde drie verdiepingen. Direct achter de poort lag de buitenhof met de stallen en onderkomens voor de bedienden. Ze nam afscheid van de Dragonders en kwam via een diepe poort op de binnenplaats uit. Normaal gesproken was het stil op de burcht, behalve in de maand juni als het reizende hof arriveerde om er twee maanden te verblijven. Alles werd afgestoft, uitgeklopt, ververst en geboend. Achter haar kwam een kar met vaten wijn en bier ratelend over de stenen de buitenhof op.

Als kind had ze genoten van de bedrijvigheid voor het jaarlijkse feest, maar naarmate ze ouder werd, wekte het gemengde gevoelens bij haar op. Ze voelde zich er niet bij betrokken. De knechten en meiden groetten haar hartelijk bij binnenkomst. Ze groette terug en ging op zoek naar Elise, die vanaf haar elfde haar kamenierster was.

Een jongen met lang, golvend haar kwam haar tegemoet. Hij was een paar jaar ouder.

Ze leken sterk op elkaar. Verheugd vielen ze elkaar in de armen.

‘Elmar. Goed je te zien.’

‘Welkom thuis. Gert is er nog niet. Bern is bij het overleg in de vergaderkamer, samen met de drost en Boiten.’

Ze bekeek hem kritisch. ‘Je hebt kringen onder je ogen. Slaap je wel goed?’

De jonge Heler was als hopeloos geval uit krijgsdienst ontslagen en naar huis gestuurd.

‘Ik mag de duiven en valken verzorgen,’ antwoordde hij snel. ‘Maar ik verveel me stierlijk en wil het liefst rond gaan trekken, net als moeder deed.’

‘Dat zou mooi zijn, vraag om toestemming. Ik kom zo.’ Hij knikte.

Ze ging de toren in, de wenteltrap op. Haar slaapkamer was op de eerste verdieping. Elise had net haar kleding voor die avond uitgelegd. Ze boog.

‘Isxandra. U bent mooi op tijd. Over een uur staat het bad klaar. Kijk, dit draagt u vanavond. Het zal u prachtig staan!’

Op het hemelbed lag een robijnrood onderkleed met wijd uitlopende mouwen en een woudgroen overkleed met lange slippers. Op het kleed lag een gordel met een sierspeld. Eenzelfde speld lag boven op een oranjebruine cape.

Sanderijn raapte het sieraad op, bekeek belangstellend de cirkel met robijnen en opalen, met in het midden een smaragd. ‘Waar komt dit vandaan?’

‘Geen idee, jongedame. Misschien is het van uw grootmoeder geweest.’

Sanderijns blik viel op de rest. ‘Rood en groen! Wie bedenkt dit? Het lijkt wel of ik me met de vlag ga kleden! Kijk, zelfs de raaf en de wouw zijn erop geborduurd!’ Ze knikte naar de twee kleine emblemen, onder de gordel.

Elise hief hulpeloos haar handen omhoog. ‘Het komt niet bij mij vandaan. Ik ben uw kleedster.’

‘Jij weet nooit iets.’ Sanderijn draaide zich om en stapte naar de deur.

‘Blijf op het erf,’ riep Elise haar na. ‘Zorg ervoor dat ik u niet hoeft te zoeken!’

Het feest begon. Geroezemoes in de wapenzaal. De aanblik van wachtende, verveelde hovelingen en oudgedienden uit de zesjarige oorlog benauwde haar. De lakei bij de ingang riep luidkeels haar volledige naam: ‘Isxandra Antares Kellan Regina van Ravenswaard.’

Alle aanwezigen keerden zich naar haar toe om haar te bekijken. Ze was zich ervan bewust dat ze ondanks haar veertien jaren nog steeds het figuur van een kind had. Zo recht als een vlaggenstok. Dat kreeg ze vaak te horen van haar mentrix. Vandaag vlag ik ook, bedacht ze droog. Heel erg passend. Opgelaten liep ze de ruimte door, op zoek naar haar broers.

Gert stond vlak bij de tafel, sprak ernstig met Retger van Hageland, de schenker. Hij was door haar vader als gijzelaar aan het hof verbonden. Toen Retger haar zag komen, gaf hij Gert aanmoedigend een klap op zijn schouder en verdween naar achteren.

Nog voor ze bij de verhoging met de tafel was aangekomen zag ze rechts Karen Marein naast de drost en de rijkspenningmeester staan. Meteen boog ze af om haar meerdere te begroeten.

De leidster van de Dragonders had het uiterlijk van een bestuurster en was door haar forse postuur een indrukwekkende verschijning. Ze had haar haar opgestoken en ging gekleed in het blauw met bruin, de dracht van de krijgsvrouwen.

Ze zou goed voor een man kunnen doorgaan, meende Sanderijn; een man met een zorgzame blik. Na de dood van Asega Alisha stond ze aan het hoofd van de Dragonders, en ze had overal in het buitenland Drakenkamers opgericht. Postduiven brachten haar van het laatste nieuws op de hoogte. Op Fort Tor stond ook een duivenhok.

Na haar groet was er even een vonk van genegenheid in de bruine ogen waar te nemen, daarna werd de blik gereserveerd. Omdat het hoofd geen aanstalten maakte om een gesprek te beginnen, groette ze de drost en de rijkspenningmeester.

Zou de Overste van het Fort over haar brutale gedrag geklaagd hebben? Ze ging bij Elmar en Gert staan en keerde zich net als zij naar de gasten toe, die met gelaten gezichten stonden te wachten.

‘Dooie boel,’ merkte Sanderijn gemelijk op.

Gert knikte. ‘Dat krijg je als je de nar en de priester het huis uit gooit.’

Ze deden hun uiterste best om niet te lachen. Elmar keek afkeurend.

Een luide tik van een staf kondigde de komst van de Lanter aan. Hij trad met een kwieke stap binnen, vergezeld door Bern en Boiten. Iedereen zweeg en maakte een respectvolle buiging. Hij knikte als laatste zijn kinderen toe, liep naar de verhoging en nam achter de tafel plaats.

Iedereen volgde zijn voorbeeld. Sanderijn en haar broers zaten op leeftijd gerangschikt aan zijn rechterhand. De deur schuin achter haar ging open en de Retger van Hageland stelde zich met een kan wijn naast haar vader op.

Terwijl bedienden de gasten van drank voorzagen, bekeek ze de buitgemaakte vaandels. Het licht van de avondzon scheen door de vier hoge glas-in-loodramen en wierp een smal, kleurig beeld van de rode wouw, de raaf, de zon en de draak op de binnenmuur.

De Lanter ging staan, verwelkomde iedereen en sprak als eerste een heildronk uit.

Ze bekeek hem van opzij. Elmar en zij hadden dezelfde neus, diepliggende blauwe ogen en donker krullend haar. Haar vader had een knap maar streng uiterlijk. Elmar zag er aantrekkelijk en aardig uit. En zichzelf? Volgens haar mentrix had ze een lelijke kop en ging ze iedere maand meer op haar hond lijken. Haar opmerking over haar grappige kleine oogjes en welgeschapen ronde neus en haar vraag of haar mentrix soms het geluk had een varken als voorouder te hebben, was haar niet in dank afgenomen. Een kort moment voelde ze de koude keldervloer weer onder haar knieën drukken, zag de emmer met sop schudden en bekeek de borstel in haar hand.

Het eten werd binnengebracht. Dampende pasteien en gevogelte op brede schalen verspreidden een heerlijke braadlucht. Voor de maaltijd begon hield Bern de roemer omhoog en wenste zijn vader veel heil en gezondheid. Tijdens het eten bereidde Sanderijn zich voor: als afsluiting van de maaltijd werd van haar verwacht dat ze een heildronk op Karen Marein en de Dragonders uitbracht. Het was zover. Ze ging staan, sprak overtuigend en morste niet. Karen Marein bedankte haar en toostte op de aanwezigen. Tijdens het drinken stond Elmar op, stapte van de verhoging en boog voor haar vader. De gasten onderbraken hun gesprekken niet.

‘Gegroet, Elmar. Kom naar voren om je vraag te stellen.’

‘Hoogedelgeboren heer en vader. Ik vraag u, alstublieft, mag ik het Hooghuys verlaten en in Teisterbant rondtrekken om mensen te helen?’ Met een kleur van inspanning wachtte hij het antwoord af.

Hendrik bekeek hem met belangstelling. ‘Ik begrijp je verzoek. Hoe oud ben je?’

‘Ik ben zestien.’

‘Als je de bescherming van een lijfwacht accepteert, mag je van mij in Teisterbant rondtrekken.’

Elmar schudde ongelukkig zijn hoofd. ‘Ik wil niet dat iemand weet wie ik ben. Een lijfwacht maakt dat onmogelijk.’

‘Ik vind je te jong. Vraag het volgend jaar opnieuw.’

Elmar droop af. Gert had het gesprek gevolgd en kwam overeind. Toen hij om de tafel heen liep en een knieval maakte, werd het stil in de zaal. Sanderijn schoof ongemakkelijk op haar stoel.

De Lanter gaf zijn zoon met een waarschuwend blik toestemming een vraag te stellen.

Gert stond op. ‘Hoogedelgeboren heer en vader. Al jaren probeer ik u duidelijk te maken dat ik niet op de hogeschool voor krijgskunde thuis hoor. Ik verafschuw oorlog. Ik vraag u nederig om toestemming Teisterbant te verlaten, om zoals het een Ravenswaard betaamt in het buitenland te studeren.’

‘Ik krijg regelmatig berichten dat jij tegen mijn wil de opleiding verlaat. Dat je je meerderen het bloed onder hun nagels vandaan haalt met je brutale opmerkingen en onwillig gedag. Klopt dat?’

Gert sloeg zijn ogen op en hield stand onder de ijzige blik. ‘Ik heb u vanaf het begin verteld dat ik niets met het krijgswezen te maken wil hebben en u verzocht mij van mijn verplichtingen te ontslaan. Ik wil naar Oltland om geschiedenis en de Cheronese taal te studeren. Ik verzoek u opnieuw om me toestemming te geven.’

Hendrik tikte met de achterkant van zijn mes op tafel. ‘Je krijgt geen toestemming om naar het buitenland te gaan. Zodra je aangetoond hebt dat je betrouwbaar bent, zal ik een plek zoeken die beter bij je past. Dit is mijn antwoord. Ga.’

Gert boog kort en ging weer naast Elmar zitten. Ze keken elkaar niet aan.

Buiten naderde de zon de kim. Sanderijn keek opzij naar de kleurige figuren op de muur. De schijnsels zouden nog wat klimmen en daarna vervagen.

De schalen en bladen waren inmiddels opgeruimd. Er werd drank geschonken. In een hoek vlak bij de ingang stelden muzikanten zich op. De muziek overstemde al snel het geroezemoes.

Toen er een groep dansers naar binnen rende voor een optreden, verlieten veel gasten de tafels om naar hen te kijken. Sanderijn was blij dat ze weg kon en liep naar voren.

Bern kwam naast haar staan en boog zich vriendelijk naar haar toe. ‘Dat deed je goed daarstraks.’

Ze knikte, blij met het compliment.

‘Ik hoor wel eens wat over jou,’ ging hij verder. ‘Ze zeggen dat je een belofte bent.’

Sanderijn keek verrast op. ‘Wie zegt dat?’

Hij glimlachte breed. ‘Ik heb zo mijn bronnen. Het is goed dat je laat merken dat je veel in je mars hebt, maar overdrijf het niet. Opvallen kan

riskant zijn.’ Hij schonk haar een veelbetekenende blik. ‘Zoek uit wie je echte vrienden zijn.’

Zijn advies bracht haar in verwarring. Had hij het over Gert? Ze bracht het gesprek op een ander onderwerp.

‘Elmar is hier doodongelukkig. Waarom laat vader hem niet gaan? Hij doet geen vlieg kwaad en zo ziet hij er ook uit. Niemand zal hem iets aandoen!’

‘Helers van zijn leeftijd trekken met hun familie rond. Helaas woont onze moeder in het buitenland en kan zij hem niet helpen.’

Ze was verbijsterd. ‘In het buitenland? Ze is toch doodgegaan, zes maanden na mijn geboorte?’

Bern schudde zijn hoofd. ‘Antares is dood verklaard.’

‘Ze is weggegaan? Waarom?’

‘Ze hield het in het Hooghuys niet meer uit. Ze was voor ze vader ontmoette al een befaamd Heler.’

‘En wij dan? Waarom nam ze ons niet mee?’

‘Denk even na. Ze mocht ons niet meenemen. Helers zijn dolers. Ze hebben geen vast adres en ze zijn altijd onderweg. Dat is toch niets voor kinderen.’

‘Waar is ze nu?’ De ontboezeming had haar hoe dan ook gekwetst en haar stem klonk ijl.

‘Haar gebied ligt ergens in het noordwesten. Wetterlând, zo heet het land.’

‘Weten Gert en Elmar dit ook?’

Bern haalde zijn schouders op.

‘Wat is dit voor een rare familie!’

‘Roemrucht, dat weet je toch.’

Hij doelde op de man naar wie hij vernoemd was. Bern van Ravenswaard had 347 jaar geleden met behulp van de Verlijster de Volkerenslag geleid, om de inval van de magiërs uit de Noordstaten te stoppen. Na de overwinning was er een nieuwe jaartelling in gang gebracht. Zelf was ze 333 jaar na Berns Ingereep geboren.

‘Denk na over wat ik gezegd heb en blijf uit Gerts buurt.’ Bern gaf haar een liefdevolle aai over haar hoofd en liep in de richting van Karen Marein.

Ze bleef in verwarring achter. Tibo en Garhelm, zoons van Suger van Wolfensteyn, de kwartiermaker, knoopten een gesprek met haar aan. Ze stond hen vaag te woord en keek intussen rond of ze Gert ergens zag.

Na het gesprek vriendelijk afgekapt te hebben, doorkruiste ze de hele zaal, maar ze kon hem niet vinden. Bezorgd liep ze door de deur naar de keuken om aan de meiden te vragen of zij Gert gezien hadden. Ze kreeg het antwoord dat hij kort daarvoor in de richting van de trap gelopen was.

Vergeefs zocht ze het hoofdgebouw af, stak daarna onder een rode avondhemel de buitenhof over om de stallen te doorzoeken.

Gert schrok hevig door haar binnenkomst, hij stak een mes weg. Hij was bezig zijn paard te zadelen. In het schemerlicht trok hij de singel aan.

‘Wat ben je aan het doen?’ vroeg ze verontrust.

‘Sanderijn.’ Hij haalde diep adem. ‘Ik ben iets vreselijks te weten gekomen. Vader is de mensheid gaan haten.’

Zijn ogen waren groot en zwart. Pelle, zijn ruïn, stapte nerveus opzij.

‘Er worden dodelijke spelletjes gespeeld. Een vriend van mij is opgepakt. Ik moet er niet aan denken wat ze met hem doen.’

Hij greep haar bij de schouders. ‘Je moet vluchten. Jij bent de wettelijke opvolgster van Asega Alisha. Als Beschermvrouw van het Recht is het je plicht om vader om rekenschap te vragen. Dat risico gaat hij niet lopen. Hij zal mensen sturen om je te beschadigen! Jouw vriendinnen zal hetzelfde overkomen als mijn vriend. Vlucht naar het buitenland!’ Hij liet haar los en leidde Pelle naar de uitgang.

Ze ging hem achterna. ‘Waar ga je naartoe?’

‘Dat vertel ik niet. Je houdt je buiten muisstil, hoor je?’

Ontredderd volgde ze hem naar een kleine onbewaakte poort.

Hij haalde de dwarsbalk weg en opende de zware deur. ‘Blijf van de balk af en ga terug naar het feest. Zorg dat ze je hier niet zien.’

Hij leidde Pelle door de poort, steeg op en verdween beneden in het toenemende donker.

Nadat ze haastig de houten deur dicht getrokken had, wachtte ze op zijn terugkeer. Het kon nog. De rode hemel hield nog steeds stand.

Het werd donker. Bij de grote poort hoorde ze stemmen. Een karrenwiel ratelde over de kasseien. Het feest naderde het einde.

Ze voelde een sterke neiging om Gerts vertrek aan Bern te melden, maar de poort was niet afgesloten en Gert kon zich nog bedenken. Ze wilde hem niet onnodig in moeilijkheden brengen.

Via de dienstingang en de keuken liep ze de wapenzaal in en mengde zich tussen de gasten.

Elmar keek haar onderzoekend aan. ‘Wat is er aan de hand? Ik zie overal gardisten. Weet jij waar Gert is?’

Ze voelde ineens de tranen achter haar ogen branden en schudde haar hoofd. ‘Ik ben moe. Ik ga naar mijn kamer.’ Haar stem klonk breekbaar. Hij hoorde het, wilde haar bij haar arm grijpen. Ze was hem te snel af, draaide zich om en maakte dat ze wegkwam.

Haar kamer lag tegenover Gerts slaapkamer. Elise hielp haar uit de kleren en overhandigde haar nachtgewaad. Sanderijn was blij dat ze geen oog voor haar had, maar over de kleding van de gasten keuvelde en de laatste roddels uit de keuken vertelde. Toen ze klaar was, ging ze weg. Sanderijn kon niet in slaap komen. Ze luisterde scherp naar alle geluiden uit de omgeving. Gestommel. Mensen op de overloop. Het kon Elmar, Bern of haar vader zijn. Door het open raam hoorde ze opgewonden stemmen op de buitenhof. Eenmaal werd haar deur geopend. Iemand keek de kamer in. Ze durfde niet te kijken wie, deed alsof ze sliep. De deur ging dicht.

Ze schrok wakker van het geklepper van ruiters. Het schemerde. Een rode gloed kondigde de dag aan. Een spreekwong zong vanaf een dak. Ze ging stilletjes haar kamer uit, opende Gerts deur in de hoop dat hij ’s nachts teruggekeerd was. Het bed lag er keurig bij. Bezorgd sloot ze de deur. Het leek een eeuwigheid te duren voor Elise kwam en ze naar beneden kon voor het ontbijt. Elmar was er al en zag eruit alsof hij de hele nacht wakker gelegen had. Hij vroeg haar niets.

Halverwege de ochtend zat ze naast hem achterin in de rechtszaal. Het was de taak van de Lanter om recht te spreken en geschillen tussen de bewoners van zijn Domein op te lossen. Haar vader deed dat in samenspraak met de drost. Familie van verdachten en slachtoffers stroomden de zaal in en schoven stilletjes op hun plaatsen. Er werd gefluisterd. De Lanter kwam de ruimte in, samen met de drost en Bern. Ze gingen op de zetels tegenover het publiek zitten.

Bern keek haar ernstig over de hoofden aan. Ze kon niets uit zijn blik opmaken.

Gerts stoel was leeg.

Ze richtte haar aandacht op de rechtspraak. Het begon met wat kleine zaken; een geschil over doorgang, eigendomsrecht en diefstal. Ze had geen aanmerkingen over haar vaders oordeel. Het was naar de letter van

de wet en de straffen waren in overeenstemming met de overtreding. Geldboetes en tijdelijke dwangarbeid kwamen het meeste voor. Ze miste wel betrokkenheid in de ogen van haar vader; niets leek hem van zijn stuk te brengen. Verstandig en kil. Bedoelde Gert dat met zijn opmerking dat hij de mensheid was gaan haten?

Halverwege een zwaardere zaak, van een driftige boer die in een opwelling een knecht had gedood en snikkend van spijt in de beklagdenbank stond, ging de deur van de zaal open. Boiten kwam de zaal in. Meteen achter hem volgden twee gardisten met een draagbaar. Er lag iemand op.

De gestalte was geheel bedekt met een grauw kleed. Het werd stil. Ze stopten voorin de zaal. Elmar stond op, liep haastig naar de baar toe en sloeg een punt van de deken terug.

‘Hij is dood,’ zei Boiten zacht. ‘Hij heeft zichzelf van het leven beroofd.’

Elmar staarde de kalende man een ogenblik aan, trok de deken verder weg, greep de pols. Het overkleed was donkerrood, ook de linkerhand zat onder het bloed. Hij kwam overeind, draaide zich half om en keek Sanderijn met grote verslagenheid aan. ‘Gert.’

Ze herinnerde zich later dat een grote vastberadenheid zich van haar meester maakte. Zakelijk onderzocht ze de wond in de borst van haar broer, pakte zijn linkerhand, ontdekte twee diepe snijwonden in de handpalm.

Boiten doemde voor haar op. Het mes dat ze altijd bij zich droeg lag al in haar hand. Boiten stond als versteend. De kracht van de stoot was dodelijk, maar een ondraaglijke pijn in haar pols maakte het onmogelijk om door te gaan.

Met een kreet liet ze het heft los. Het mes kletterde voor Boitens voeten op de stenen vloer. Hij schopte het met kracht weg. Twee gardisten grepen haar vast. Ze keek Boiten aan op een wijze die niets aan de verbeelding overliet.

‘Moordenaar!’ Het was als in een droom, onwerkelijk.

Haar vader was onheilspellend kalm.

Korte tijd later werd ze in zijn vergaderkamer door hem verhoord. Hij wilde weten wat Gert haar verteld had, wilde weten of ze betrokken was bij zijn plannen om Teisterbant over te nemen. Ze wist van niets. Ze ontdekte wat het inhield om door een Vernieler ondervraagd te worden. Haar onwetendheid redde haar.

De volgende dag werd ze naar Fort Tor terug gestuurd.

Er worden dodelijke spelletjes gespeeld, had Gert gezegd. Het was maar al te waar. Ze werd naar de slaapzaal gestuurd, mocht niet mee op oefening. In haar drift brak ze de slaapzaal af. Het loste niets op; ze werkte zich nog verder in de nesten. Een paar uur later verried ze uit onmacht haar hond Panras.

De zon verdween achter de bosrand en liet als laatste de groene heuvels los. De westelijke lucht was nog helblauw. In een cel, beneden in Fort Tor, schemerde het.

Ven Kleyn kreeg toestemming om haar op te zoeken en barstte bij de aanblik van de kneuzingen in haar gezicht in tranen uit. Ze knielde voor de brits, greep Sanderijns handen vast. 'Ik wil je helpen. Ik ben je vriendin, maar ik begrijp er niets van. Drie jaar geleden droegen we je op onze schouders. Hoe kan iemand zo sterk veranderen!'

Sanderijn trok haar handen los. 'Ik ben niet te helpen,' klonk het broos. 'Ik heb besloten om weg te gaan.'

Andores

Binnen een paar dagen was ze weer op de been. Ze stopte de dood van haar broer en alles wat er gebeurd was diep weg. Ze vulde het gat met plannen en bereidde zich voor op de vlucht.

Twee dagen later stuurde ze Ven Kleyn in het holst van de nacht terug naar de slaapzaal, gooide een touw over de muur van het fort en trok te voet naar het noorden, waar ergens de rivier de Aacher stroomde. Eén ding stond haar helder voor ogen; haar toekomst lag in Wetterlând; het land waar haar moeder rondtrok.

De Poolster wees haar de weg. Ze kende haar vaderland goed genoeg om 's nachts in het licht van de maan over de akkers en weilanden te rennen.

Haar vaardigheden als verkenner kwamen goed van pas. Uit voorzorg banjerde ze over mestvaalten en liep ze grote stukken door het water van zanderige beken om haar geur kwijt te raken. Eenmaal hoorde ze ver achter haar het gebas van honden. Ze luisterde gespannen, constateerde na korte tijd dat het geluid wegstierf.

's Nachts trok ze verder, volgde de doorgaande weg naar Fort Grid.

Zodra de schemer zich aankondigde, verborg ze zich in greppels en onder dicht struikgewas. Een paar keer schrok ze wakker van stemmen, zag vanuit haar schuilplaats hoe de gardisten van de Geheime Dienst, herkenbaar aan hun donkergroene mantels en puntige helmen, boeren en landlieden ondervroegen.

Iedereen hief zijn handen op en schudde ontkennend het hoofd. De stemmen van de ruiters klonken boos en na kort overleg verdwenen ze achter de bomen. De maan werd vol en nam weer in omvang af. Het brood dat ze meegenomen had, raakte op. Na veertien dagen bereikte ze de rivier de Aacher.

Vlak voor de zon opkwam trok ze haar uitrusting uit. Met behulp van haar riem maakte ze een bundel, en ze liep gekleed in een mouwloos hemd het water in. Het water sleurde haar mee. De rivier was meer dan honderd meter breed. Het kostte ongelooflijk veel kracht om van de kant te komen. Doodmoe dreef ze stukken met de stroom mee. Zodra haar krachten terugkwamen, worstelde ze verder en bevocht zo meter voor meter de brede stroom. Gelukkig was het water na een reis van duizenden kilometers niet al te koud.

Eindelijk slaagde ze erin om de overkant te bereiken. Uitgeput kroop ze de zandige oever op. Achter een rivierduin trok ze de riem los en drapeerde alles om zich heen om te drogen. De zon scheen onbelemmerd. Laat in de middag ontwaakte ze. Ze trok broek, rijlaarzen, bovenkleed en uitrusting weer aan en bekeek vanaf de zandwal het achterliggende land.

Overal staken er kruinen van struiken en jonge bomen boven de wuivende rietzee uit. Het Paalland stond bekend als ondoordringbaar, maar kennelijk was het uitgestrekte moeras de laatste tien jaren verland. Moedig stapte ze naar beneden, en ze liet zich door het groen omarmen. Verland of niet; het bleef verraderlijk. Behalve de rietvelden bestond het onland uit talloze meertjes vol zompig veenmos. Daartussen kronkelden de grondruggen, begroeid met boompjes. De lengte van de wallen was verschillend, maar één ding hadden ze gemeen; vroeg of laat liepen ze allemaal dood.

De overkant lag ergens in het noorden, maar aan de Poolster had ze in dit gebied niets. Het was levensgevaarlijk om 's nachts te trekken. Met de zon als houvast was ze na twee dagen hopeloos verdwaald.

Alle verhalen over moerassen bleken onzin te zijn: er verscheen geen monster uit de drab om haar raadsels op te geven, ook de Lange Met vertoonde zich niet. Allemaal verzinsels van oude wijven, concludeerde ze, bedoeld om kinderen te ontmoedigen. Wel bespeurde ze 's avonds dwaallichtjes, maar daar voelde ze niet door aangetrokken. Iemand die de wal verliet om een lichtje na te jagen, moest wel de hersens van een gekke koe hebben.

Haar indruk van het Paalland veranderde toen ze de vierde dag een verlaten gebouwtje betrad om voor een naderende onweersbui te schuilen. Het stond op een landtong, tussen wat berken, was vierkant van vorm en overwoekerd door klimplanten. Het zag er oud en vergeten uit. Aangemoedigd door de pikzwarte wolken, zocht ze de ingang en hakte met beide handen om het gevest van het zwaard op de stugge stengels in. Ze merkte dat ze zwakker werd; ze leefde al dagen van eetbare planten en wortels die ze met het wapen uitgroef.

Eenmaal binnen wachtte haar een verrassing. Er scheen daglicht door de rechthoekige opening in het platte dak. Op een verhoging stond een kunstzinnig werktuig. Verwonderd liep ze de drie treden op. Ze werd door de drie gouden ogen op een groene koperen paal aangestaard.

Onder de ogen was de schicht van een bliksem gegraveerd, daaronder een cirkel met een tiental bolletjes. De maan met wat sterren, raadde ze. Ze stak het zwaard weg en liet haar wijsvinger over de bolletjes glijden. Terwijl ze het werktuig onderzocht, werd het donker. Aan de paal hingen twee zilveren schilden van verschillende grootte. Het kleinste hing voor het grote en werd door een koperen draad via de paal met het achterste schild verbonden. Op de draad zaten twaalf zilveren kevers. De ruimte werd een paar seconden helwit verlicht. Ze keek even door de opening naar de grauwe bewolking en wachtte. Na vijf tellen volgde er een daverende klap. Ze kromp onwillekeurig ineem, voelde wat fijne re-gendruppels op haar neus vallen. Het werd iets lichter. Ze boog zich over een insect. Geraffineerd smeedwerk. Het leek met zijn waaivormige voelsprietten op een meikever, maar het was smaller. Ze meende zelfs een vastberaden, platgeslagen hondensmoeltje te zien. Ineens was er verblindend licht. Het siste en na een enkele tel volgde er een enorme klap. De bliksem was vlakbij ingeslagen. De bui brak los en een stortregen joeg haar naar het overdekte gedeelte. Water gutste over het werktuig, maar dat was niet wat haar aandacht trok. Het grote schild kleurde langzaam van zilvergrijs naar warm rood en begon te stralen.

De kevers namen het schijnsel over. Met open mond aanschouwde ze het wonder. De twaalf insecten spreidden hun dekschilden uit en maakten zich onder een rinkelend geluid los van het metaal, vlogen omhoog en vormden samen een zwevende kluit. Daar bleef het niet bij: de kevers op de koperen draad kleurden opnieuw tot ze fel schitterden.

Twaalf nieuwe insecten maakten zich los van het metaal en voegden zich klingelend bij de andere.

Ze bewoog zich naar de uitgang.

De zilveren kevers begonnen voor de derde keer te stralen. Dit kan eindeloos doorgaan, bedacht ze vol ontzag. Wat is dit? Wat wordt dit? Stel dat het iets heiligs is, wat niemand mag zien, dan moet ik maken dat ik wegkom. Mijn aanwezigheid is stom toeval, maar leg dat die lichtkevers maar eens uit.

Buiten regende en weerlichtte het. De eerste honderd meter rende ze als een bezetene over de wal, bang dat de wezens haar achterna zouden komen. Daarna waadde ze op goed geluk door het riet naar een andere wal en liep verder.

De bui trok over.

Na een uur verdween de angst. De afstand tussen haar en de tempel was groot genoeg. Nat en verkleumd lag ze 's avonds ineengedoken op een wal. Ze probeerde te slapen tot ze vaag een klingelend geluid hoorde. Onzeker ging ze staan en keek rond. De wezens hadden het gebouw verlaten. Een tiental vurige bollen zweefden in een brede lijn over het moeras. Het was een wonderbaarlijk schouwspel. Een van de zwermen kwam vlak langs haar op. Voor alle zekerheid maakte ze zich klein. Even bleef de zwerm twijfelend hangen, kwam daarna naar haar toe. De plek waar ze zat, baadde in het licht. De overige bollen zweefden ook haar richting uit.

Langzaam kwam ze omhoog.

Bang, maar ook nieuwsgierig, stak ze haar hand uit om de zwerm aan te raken. Onmiddellijk vloeyde de zwerm uit; kevers bedekten haar hand, klommen over haar arm. Haastig schudde ze de lichtjes af. Een moment later zat ze er helemaal onder. Ze zocht steun bij de grond, veegde haar ogen schoon, zag de lichtkevers als lichtgeesten in haar buik verdwijnen.

Daarna droomde ze dat de wezens iets in haar veranderden. Toen ze klaar waren, dansten ze boven haar. Gedragen op een wolk van licht zweefde ze boven het moeras. Het was een verontrustende droom. Het duurde lang voor het tot haar doordrong dat ze ergens op een bundel stro lag, achter een hekje. Het was stil in het hutje. Vaag herinnerde ze zich een vriendelijke vrouwenstem en het klikken van een lepel tegen haar tanden.

>>> einde fragment <<<